Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato: 11.01.2022
Vår ref: 2020/5956
Deres dato:
Deres ref:

Porsanger kommune
Rådhuset
9712 LAKSELV

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hans Ivar Hortman, +4778950310

Skadefellingstillatelse på gaupe i Børselv i Porsanger kommune

Vi viser til søknad, mottatt hos oss 10.01.2022, om skadefellingstillatelse på 2 gauper i område rundt Reakčunvarri i Porsanger kommune. Statsforvalteren vurderte det videre skadepotensialet som stort og ga midlertidig skadefellingstillatelse den 10.01.2022 på én gaupe. 5 rein var da dokumentert drept av gaupe innen et lite område i tidsrommet 03.01 - 05.01. 12 nye kadaver ble levert til SNO 10.01 for undersøkelse, alle ble dokumentert drept av gaupe i tidsrommet 07.01 - 09.01. Totalt er 17 gaupedrepte rein dokumentert i tidsrommet 03.01 – 09.01. Statsforvalteren fatter slikt

– Vedtak –
Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én gaupe i nærmere avgrenset område i Porsanger kommune. Tillatelsen gis til Porsanger kommunale skadefellingslag og gjelder i perioden 11.01.2022–19.01.2022. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gir Statsforvalteren dispensasjon fra «Forskrift om Bihkkacohkka naturreservat» og «Forskrift om Børselvdalen naturreservat» sin vernebestemmelse nummer 4, til å kunne ferdes med snøskuter i Bihkkacohkka og Børselvdalen naturreservat som del av det helhetlige fellingsområdet. Eventuell motorferdsel innenfor naturreservatene vurderes å ikke påvirke verneverdiene eller være i konflikt med de øvrige vernebestemmelsene i «Forskrift om Bihkkacohkka naturreservat» og «Forskrift om Børselvdalen naturreservat».

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

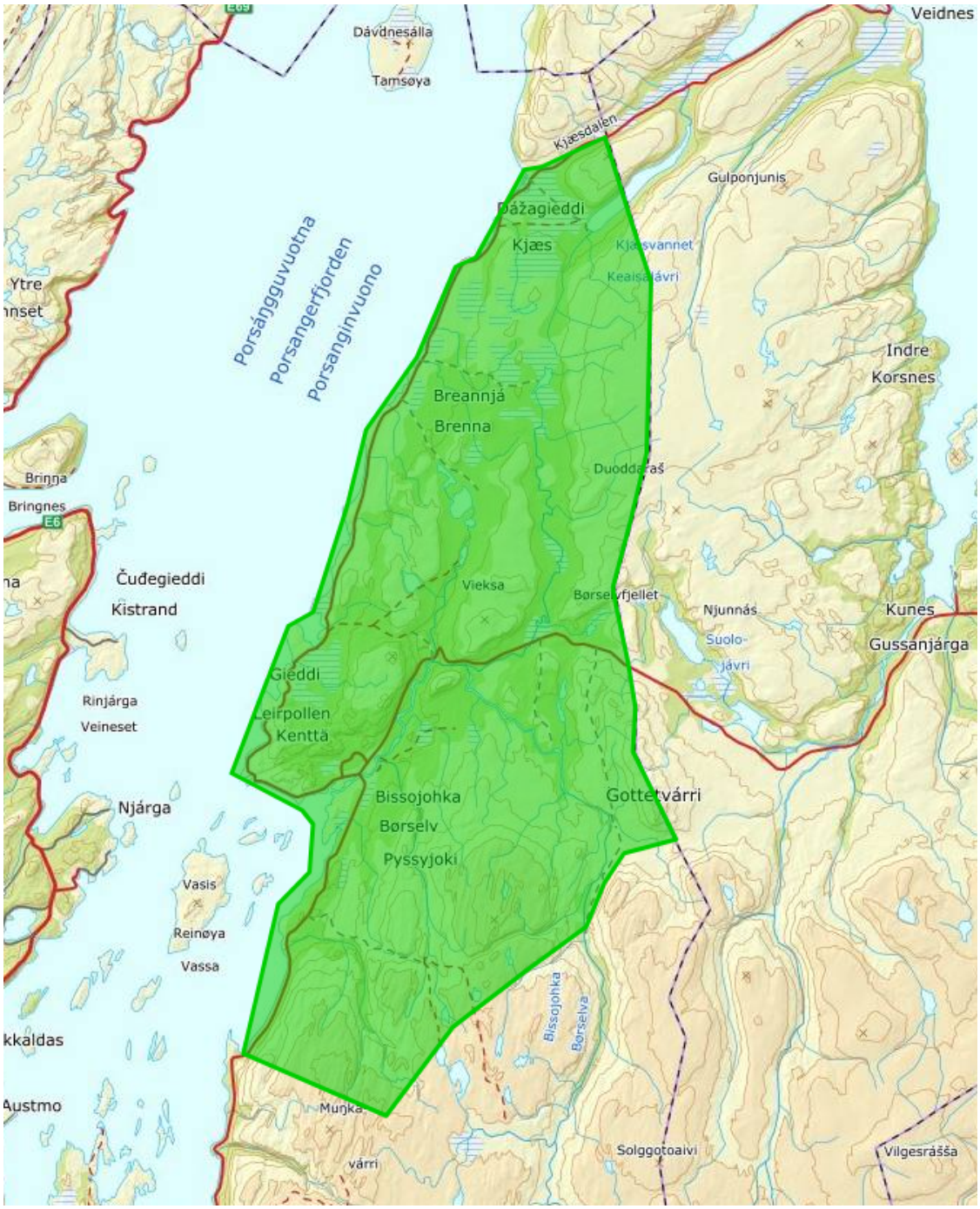
Vilkår knyttet til fellingstillatelsen
1. Følgende personer inngår i skadefellingslaget:
- Kurt Roger Pedersen (skadefellingsleder)
- Porsanger kommunale skadefellingslag

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med

avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

3. Krav til våpen/ammunisjon: Hagle kan benyttes ved felling av gaupe. Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst (2002.03.22 nr. 0313): under jakt med rifle på gaupe skal det brukes ammunisjon med ekspanderende prosjektil og anslagsenergien skal være minst 980 joule (100 kgm) målt på 100 meters avstand, E100.

4. Avgrensning av fellingsområdet: Grønt felt viser skadefellingsområdet for gaupe, som er i Porsanger kommune og strekker seg fra fylkesvei 8060 mot Veidnes og sørover forbi Čáhppiljohka og avsluttes med Roddenesbukta (Roddenjárgohppi). Derfra strekker fellingsområdet seg østover til høyspentlinjen som går nordøst mot kommunegrensen.

5. Motorferdsel innenfor naturreservatene Bihkkacohkka og Børselvdalen skal begrenses så langt som mulig, uten at det står til hinder for fellingsoppdraget.

6. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve fellingen på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

7. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

8. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. Felling kan ikke rettes mot gaupeindivider som opptrer sammen.

9. Tillatelsen gjelder fra og med 11.01.2022 til og med 19.01.2022.

10. Felling eller forsøk på felling skal omgående meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 901 24 568 / 916 22 000 og til Statsforvalteren ved første anledning i arbeidstiden.

11. For å sikre effektivitet ved fellingsforsøket gir Statsforvalteren dispensasjon til innmeldte deltakere i fellingslaget, fra deler av reglene i viltlovens § 21 bokstav b og c. Dette betyr at snøskuter kan benyttes til å lokalisere gaupe, og ringe inn dyr. Bruk av skuter til forfølgelse er ikke lov. Det er ikke tillatt å løse skudd på eller over offentlig vei. *(Hjemmel for at Statsforvalteren slik kan sette til side regler som ellers gjelder er gitt i Forskrift om forvaltning av rovvilt § 9 tredje ledd jamfør Ot.prp. nr. 37 (1999-2000), kapittel 4.1 og 4.4)*. I tillegg må det innhentes tillatelse fra motorferdselloven fra den/de aktuelle myndigheter.

12. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre gaupe under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet gaupa. Vedkommende plikter å forvisse seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Statsforvalteren og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Statsforvalteren avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

13. Medlemmer på fellingslaget, må for å kunne bruke snøskuter, ha tillatelse til bruk av snøskuter jf. motorferdselloven med forskrifter.

14. Jf. § 22-8 i våpenforskriften skal skytevåpen under transport være tomt for ammunisjon, og nedpakket i futteral, bag, veske, sekk eller lignende.

15. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Statsforvalteren av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Statsforvalteren.

16. Gaupe som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet. Felt gaupe skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødig.

17. Ved evt. oppfyllelse av regionens delegerte myndighetskvote inndras fellingstillatelsen umiddelbart.

Rammer for skadefellingen
Skadefellingen administreres av Porsanger kommune som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Statsforvalteren gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 7 personer og 9 dager og en døgnsats på 1600 kroner per døgn og person. Dette blir en øvre økonomisk ramme på 100 800 kroner. I tillegg vil feriepenger bli dekket av Statsforvalteren. Det skal ikke brukes ressurser dersom vanskelige forhold gjør at en svært lite trolig vil lykkes med skadefelling. Skadefellingsleder sender inn til kommunen, samlet for hele skadefellingslaget krav om godtgjøring ved fellingsforsøk og krav om dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner. Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr., poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen fra Statsforvalteren til kommunen kan ikke overskride de rammer som fremgår av vedtaket. Miljødepartementet har fastsatt en døgnsats på 1600 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring etter rapport fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av deltageren, og av skadefellingsleder. Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full sats på 1600 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 213,3 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. Etter som det er krav til at fellingsleder organiserer fellingslaget, og utarbeider fellingsrapport og timelister, anses den tiden fellingsleder bruker på dette å være fellingsforsøk, derfor kan skadefellingsleder gis godtgjøring for dette.

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner:
Skadefellingsleder må samle inn og sende til administrerende kommune utleggskrav, ført på reiseregningsskjema og med kvitteringer vedlagt, fra alle deltagerne i skadefellingslaget.
Utgifter som dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil/skuter dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Dette kan lettest gjøres ved å bruke statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Når det er kjørt med skuter utenfor løyper, og det er vanskelig å definere eksakt, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt. Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget dekkes ikke.

Søknaden
Vi viser til søknaden i sin helhet, men trekker frem at søknaden er levert etter at SNO den 8.1.2022 dokumenterte 5 gaupedrepte rein innen en radius på ca. 1 km. Den 10.1.2022 ble det dokumentert 12 nye gaupedrepte kadaver med skadedato i tidsrommet 07.01-09.01. Totalt er det dokumentert 17 gaupedrepte rein innen en radius på ca. 3,5 km. Reakčunvarri og området vestover mot Holmfjord brukes av to sidaer (driftsenheter) som har rundt 1500 dyr på beite i området.
I området der gaupa herjer er det gode beiteforhold. Fôring ville derfor ikke lyktes da reinen foretrekker naturlig beite fremfor pellets og rundballer. Derfor har søker gått ikke ønsket å forsøke dette alternativet. Det søkes om akutte midler til ekstra gjeting, kadaverleting og drone med varmesøkende kamera for å lete etter kadaver i et område som er ulendt og vanskelig å ferdes i.

Lovgrunnlaget
Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 28.5.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2021/2022,* ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt myndighet til å vurdere betinget skadefelling, innenfor en kvote på fire gauper i tidsrommet 1.6.2021–15.2.2022. Denne kvoten er ikke belastet.

Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

• områdets betydning som beitemark
• skadenes omfang og utvikling
• potensialet for fremtidige skader
• muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe
I 2021 fant Rovdata at det var 6 familiegrupper i Troms og Finnmark, hvorav to i Finnmark.

I 2021 er det registrert en avgang på 8 gauper i Troms og Finnmark, derav tre voksne, hvorav en hunn i Finnmark. Blant de fem i Troms var det tre voksne, hvorav to hunndyr. I 2020 var det en avgang på 6 gauper, fire i Finnmark og to i Troms. De to i Finnmark var voksne hunner. Blant de fire i Finnmark var det tre voksne hvorav en hunn. Region 8 har altså en kjent avgang på seks voksne hunngauper siden 1.1.2020.

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 (±0,73 SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 (± 0,44 SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe, totalt 1.27 dyr per familiegrupper (Nilsen m.fl. 2011).

Prognose for antall familiegrupper med gaupe i region 8 i 2022, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta i 2021 viser at mest sannsynlig vil være 8, 2 familiegrupper i 2022, med 75 prosent usikkerhetsintervall mellom 5,0 og 11,4 familiegrupper. Etter kvotejakta 2021

er det felt to gauper i region 8, en voksen hunn i Kvænangen og en voksen hann i Porsanger.

Forvaltningsmål for rovvilt
Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Statsforvalterens vurderinger
Området hvor det søkes om skadefelling ligger i B-området for gaupe, hvor alle skadene har skjedd. Fra senteret for skadeområdet til A-området for gaupe er det ca. 3,5 km. Det er derfor grunn til å anta at gaupa eller gaupene bruker både A- og B-området, derfor er fellingsområdet dratt inn i A-området. Dette er et beiteområde for tamrein, og det er viktig da beitene er veldig gode. I tidsperioden 03.01 – 09.01 er 18 kadaver levert til undersøkelse i anvist skadefellingsområde, 17 er dokumentert drept av gaupe. En av disse kadavrene har fått ukjent dødsårsak. Alle kadavrene er funnet i området rundt Reakčunvarri og vestover mot Holmfjord, innen en radius på ca. 3,5 km. Statsforvalteren vurderer at videre skadepotensial er stort.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren har vurdert at en eventuell motorferdsel i Bihkkacohkka og Børselvdalen naturreservat ikke vil påvirke verneverdiene eller være i konflikt med de øvrige vernebestemmelsene i «Forskrift om Bihkkacohkka naturreservat» og «Forskrift om Børselvdalen naturreservat». Den mulige aktiviteten dispensasjonen vil medføre er snøskuter som sporer gaupe eller utsetting av jaktposter.

Vi har vurdert at dersom det blir nødvendig å kjøre snøskuter i naturreservatene vil ikke naturmangfoldet og verneverdiene påvirkes i stor grad ettersom det er motorferdsel på snø i januar og det brukes i tilknytning til fellingsoppdraget i en begrenset periode.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata som *Bestandsovervåking av gaupe 2021 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2021* og NINA Rapport 2011*, Antall familiegrupper, bestandsestimat og*

bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2021, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014.*

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det ved jakt eller skadefelling tatt ut 26 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe, men fire er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyrprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at uttak av én gaupe i dette tilfellet ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltnemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Konklusjon
Statsforvalteren gir skadefellingstillatelse på én gaupe innenfor nærmere angitt område. Begrunnelsen for vedtaket er omfattende dokumenterte tap av rein. Forebyggende tiltak er vurdert, men vi ser ikke mulighet for å gjennomføre tilfredsstillende forebyggende tiltak. Vi har også vektlagt skadehistorikk fra tidligere år.

Med hilsen

Iris Rita Hallen (e.f.)
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Hans Ivar Hortman
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM